

Van Doesburg naar Indië

*Hoe foto's fragmentgenealogieën van
de families Van der Meer Mohr en
Fraissinet tot leven kunnen brengen!*

Jim van der Meer Mohr

*Groepsfoto met v.l.n.r. Adriaan Paets tot
Gansoyen, Helena Henriëtte 'Jet' en
Henriëtte Leonardine 'Leen Fraissinet', en
C. Pennink. Kabinetfoto, fotograaf
K. Karsen jr. Doesburg. Coll. auteur.*

Ze staan er tevreden bij, deze jonge mensen die zich zo rond 1891 in Doesburg door fotograaf Karsen jr in Doesburg op de gevoelige plaat hebben laten vastleggen. Geheel links zit mr. Adriaan Paets tot Gansoyen, daarnaast staan de zusjes Jet en Leen Fraissinet en geheel rechts leunt ene Pennink tegen de studiobalustrade.¹

Deze foto is één van de vele foto's die ik uit een nalatenschap heb gekregen van een ver familielid, mevrouw Digna van der Meer Mohr-Myer. Zij is op 27 april 2012 overleden als derde vrouw van Johannes Hubertus 'Jan' van der Meer Mohr. Omdat de enige zoon uit het eerste huwelijk van Van der Meer Mohr al in 1991 in Zuid-Afrika was overleden en men niet wist waar zijn enige dochter verbleef, was de executeur via het Haagse telefoonboek bij mij uitgekomen om het deel van de nalatenschap dat mijn familie betrof over te dragen. Dat bleken voornamelijk cartes de visite, kabinetfoto's, gewone foto's en wat brieven en enkele realia te zijn. Tot de laatste categorie behoorde een koffertje dat Jan van der Meer Mohr blijkens de etiketten op de boot vanuit Indonesië naar Nederland had meegenomen als handbagage. Aan mij droeg hij vervolgens de schone taak op met dit deel van de nalatenschap te doen wat mij goed leek. De rest zou naar de Myer-kant gaan. De vrij grote verzameling cartes de visites bleek een prachtige aanvulling te zijn op mijn inmiddels redelijk aanzienlijke collectie. Er zaten veel dubbel-tussen; die heb ik geschonken aan het RKD - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis in Den Haag en aan Museum Bronbeek in Arnhem. Het koffertje heeft een thuis gevonden in het Museon in Den Haag. Daar bevindt zich immers een zeer grote collectie objecten en tekeningen met relatie tot Nederlands-Indië, waaronder ook een aantal affiches uit de Tweede Wereldoorlog van cabaretvoorstellingen in Birma. Hier heeft deze Jan van der Meer Mohr als krijgsgevangene opgetreden. Hij was oud-K.N.I.L.-officier en de enige zoon van Marie van der Meer Mohr en Jaantje Fraissinet. Marie van der Meer Mohr was op zijn beurt weer een zoon van dr. Johannes Hubertus van der Meer Mohr, een jongere broer van mijn betovergrootvader mr. Pieter van der Meer Mohr.²

Nu is het mooie van deze collectie 19e-eeuwse en vroeg 20e-eeuwse foto's dat op een aantal ervan op de achterkant is opgeschreven wie de geportretteerden zijn. Hierdoor worden de onderlinge verwantschappen tussen de families Van der Meer Mohr en Fraissinet mooi geïllustreerd.

Het gezin Fraissinet vestigde zich juni 1884 in Doesburg. Zij kwamen uit het Ambt Delden, waar Anton Fraissinet tot 1877 kantonrechter was.³ Hij was gehuwd met Maria Elisabeth Kaijser en zij hadden vijf kinderen. Hoe deze twee families elkaar hebben leren kennen is niet bekend, maar beide

families behoorden daar gezien hun functies tot de notabelen. Doesburg is ook nu nog een klein stadje met slechts zo'n 11.000 inwoners; in die tijd zullen dat er met een totale bevolking van Nederland van vijf miljoen inwoners wellicht slechts 4.500 zijn geweest.

Ook blijkt uit de foto's overduidelijk dat een jongere zus van Marie, Betsy van der Meer Mohr, een vriendin was van Jaantje Fraissinet. Immers staan zij vaak samen op de foto.

Elisabeth Christina 'Betsy' van der Meer Mohr en Marianne Ferdinanda 'Jaan' Fraissinet, 1894. Carte de visite, fotograaf K. Karsen jr. Doesburg. Foto coll.auteur.

Dat veel van de foto's dit echtpaar Van der Meer Mohr-Fraissinet en hun kinderen betreffen is uiteraard niet verwonderlijk. Samen met de brieven geven zij een mooi beeld van het leven van een officier in Atjeh in het laatste kwart van de 19e eeuw en het eerste decennium van de 20e eeuw. Dat is dan ook de basis geworden van dit artikel. Met de fragmentgenealogieën, die onderaan het artikel zijn opgenomen, hoop ik de onderlinge verbanden wat inzichtelijker gemaakt te hebben.

De medicus dr. Johannes Hubertus van der Meer Mohr heeft zich na zijn studie in Utrecht in 1853 als huisarts in Loenen aan de Vecht gevestigd. Toen er al vijf kinderen waren geboren en de zesde in aantocht was in 1864, kocht hij hier de buitenplaats Rijzicht. Hij heeft tot 1871 in Loenen

aan de Vecht gewoond en gepraktiseerd. Hij verkocht zijn 'buiten' op 17 maart van datzelfde jaar en vestigde zich toen als huisarts met zijn gezin in Doesburg.⁴ Van 1886 tot 1898 was hij naast huisarts in Doesburg ook de elfde en tevens laatste 'alleenheersende' stadsgeneesheer, een ambt waarvoor hij 700 gulden per jaar ontving. Daarna werden er twee artsen als 'gemeentelijke geneesheren' aangesteld.⁵ Na zijn pensioen, zijn vrouw Jenetta Adriana Blom was al in 1891 overleden, is Van der Meer Mohr samen met zijn ongehuwde dochter Cornelia Maria 'Cor' van der Meer Mohr op 25 april 1899 in Dieren (gemeente Rheden) gaan wonen. Hier overleed hij op 22 maart 1907. Zijn dochter heeft niet lang na zijn overlijden op 5 juni van dat jaar Dieren verlaten en is toen naar Lochem verhuisd. Het gezin van deze huisarts telde acht kinderen, waarvan er eentje slechts één jaar oud is geworden. De jongste, Betsy, was goed bevriend met Jaantje Fraissinet. Bij het huwelijk in 1886 van haar zus Mies met Karel Willem Feith staan zij samen met de bruidegom op de foto. Beiden hebben zij bloemen in de hand, dus kennelijk waren zij de bruidsmeisjes.

Elisabeth Christina 'Betsy' van der Meer Mohr, Jhr. Karel Willem Feith en Marianne Ferdinanda 'Jaan' Fraissinet, 16-9-1886. Carte de visite, fotograaf K. Karsen jr. Doesburg. Foto coll.auteur.

Haar oudere broer Marie van der Meer Mohr ging op 11 juni 1876 vrijwillig in dienst als militair bij het 8e regiment Infanterie van het KNIL. Op 11 oktober 1884 werd hij als tweede luitenant te Rotterdam ingescheept a/b van het stoomschip "Batavia" met als bestemming Nederlands-Indië. Daar is hij opgeklommen tot majoor en werd hij in 1891 benoemd tot Ridder der vierde klasse in de Militaire Willems-orde "ter zake zyner verrichtingen by ontmoetingen met den vijand in Atjeh in 1890."⁶ Het niet ondenkbaar dat Betsy enige hand heeft gehad in de relatie tussen Jaantje Fraissinet en haar broer. In ieder geval zijn zij op 27 september 1894 in Doesburg in het huwelijk getreden. Het ridderkuis pronkt op zijn borst op de trouwfoto, die eveneens door Karsen is gemaakt. (zie afb. op p. 163)

Portretfoto van Marianne Ferdinanda 'Jaan' van der Meer Mohr- Fraissinet, blijkens opschrift op verso d.d. "Soerabaia Febr. 1899". Kabinetfoto, fotograaf O. Kurkdjian, Soerabaya. Coll. auteur.

Maar voor ik verder ga met Marie van der Meer Mohr en Jaantje Fraissinet neem ik de mooie groepsfoto waarop Adriaan Paets en Leen Fraissinet staan als vertrekpunt voor dit verhaal.

Op 8 september 1892 zijn zij in Doesburg getrouwd, beiden waren toen zonder beroep. Mr. Adriaan Paets, geboren in Woerden, heeft rechten gestudeerd in Leiden. Hij kwam uit een oud geslacht, waarvan de genealogie teruggaat tot de 15e eeuw en diverse voorvaderen vooraanstaande functies hebben bekleed. Na het huwelijk reisde Paets met zijn vrouw al op 10 september per stoomschip “Conrad” af naar Nederlands-Indië,⁷ waar hij, na een korte loopbaan in het K.N.I.L. met als eindrang eerste luitenant, eerst substituut-griffier was bij de Raad van Justitie van Soerabaja en in 1895 werd benoemd tot advocaat en procureur.⁸ Vanaf 1902 heeft hij in Indië het ambt van landsadvocaat bekleed. Ook was hij onder meer voorzitter van de Kamer van Koophandel en Nijverheid. Het gezin woonde in een voormalige woning van een regent in Sawaän, waarvan een aantal foto's terug te vinden zijn op de site van het KITLV.⁹

Adriaan Paets tot Gansoyen, zittend op de veranda van zijn huis te Sawaän, 1909.

Foto KITLV, shelfmark 2953.

Zij kregen samen vier kinderen, maar kennelijk was het toch geen gelukkig huwelijk, want al in 1911 eindigde het in een echtscheiding, “op grond van overspel” door Paets, zo blijkt uit de acte van echtscheiding.¹⁰ Uit de passagierslijsten is op te maken dat Leen Fraissinet overigens al in 1909 met haar vier kinderen naar Nederland is vertrokken.¹¹ Mogelijk was het huwelijk toen al slecht en is zij daar gebleven, want de passagierslijsten maken geen melding van een retourreis naar Nederlands-Indië. Paets is een jaar na de scheiding hertrouwd met Maria Catharina Kayser, een dochter van een jongere broer van zijn eerste schoonmoeder! Zijn tweede vrouw was ook gescheiden en had uit haar eerste huwelijk met Jacob Hendrik Lieftrinck twee kinderen die kennelijk door Paets zijn in het gezin opgenomen. Dit huwelijk heeft echter niet lang geduurd. Al op 12 november 1913 heeft Paets met een revolverschot een einde aan zijn leven gemaakt. De kranten stonden er vol van. *De Express* van 14 november schreef: “De kogel doorboorde het hart, zoodat de ongelukkige spoedig een zielloos lichaam was. En nu de oorzaak van deze wanhoopsdaad. In dit geval wordt den naam van een vrouw genoemd. Of het waar is? Tijdens de zelfmoord was de echtgenoot van mr. Paets niet op de plaats aanwezig.” In het *Bataviaasch Dagblad* van 13 november stond dat de zelfdoding plaats had “op den verjaardag van zijn echtgenoot, die te Tosarie vertoefde.” Tosarie was in die tijd een geliefd kuuroord. Paets heeft voor zijn zelfdoding een brief opgesteld, waarin hij “de wensch uitdrukt eenvoudig te worden begraven en dat niemand hem naar ’t kerkhof mag vergezellen”, zo bericht *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indië* van 13 november 1913, en het vervolgt “daarom heeft de begrafenis hedenmiddag plaats. Het uur wordt geheim gehouden.”

Hoe dan ook kennelijk was er een paar jaar geleden al iets gebeurd, waardoor Paets zich volgens een artikel in *Het Nieuws van den dag voor Nederlandsch Indië* op 8 juli 1911 voor korte tijd uit het openbare leven had teruggetrokken. Gezien de berichtgeving na zijn overlijden had hij kennelijk wel weer wat taken opgepakt. Naast zijn voorzitterschap van de Kamer van Koophandel en Nijverheid werd in *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indië* van 12 november 1913 ook genoemd dat hij “waarn. voorzitter was van het Proefstation voor de Java-suiker-industrie, voorzitter van het plaatselijk comité der Madoera Stroomtram-Maatschappij etc.” En op 13 juli 1912 was hij wegens zijn ‘bewezen diensten

gedurende en bij de bestrijding van de pest' benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.¹²

Betsy van der Meer Mohr en Jaantje Fraissinet staan op nog meer foto's uit diezelfde tijd, die eveneens door Karsen in Doesburg zijn gemaakt. Op eentje staan Leen Fraissinet en haar jongere zusje Jaantje met tussen hen in hun vriendin Betsy van der Meer Mohr. Ook staan ze op een fraaie foto met twee andere vriendinnen met geheel rechts zittend Françoise Daendels en links zittend Florentine de Bruyn Tengbergen.¹³

V.l.n.r. Françoise Jacoba Daendels, Elisabeth Christina 'Betsy' van der Meer Mohr, Marianne Ferdinanda 'Jaan' Fraissinet en Florentine Henriëtte de Bruyn Tengbergen, 26 september 1894. Kabinetfoto, fotograaf K. Karsen jr., Doesburg. Foto coll. auteur.

Uit enkele brieven die ook deel uit maken van de nalatenschap kan ik een beetje een beeld krijgen hoe het leven daar in de tropen was. In een brief van 30 oktober 1886, die Marie uit Tebing Tinggi schrijft om zijn vader geluk te wensen met diens verjaardag, laat hij merken dat hij het er niet erg naar zijn zin heeft.

“Ik verlang er naar om weg te komen, ’t zij naar Atjeh, ‘zij ergens anders naar toe. Dat woord “Atjeh” zal misschien een schrik voor U zijn, om al die kogels die er vliegen en om de beri-beri. De kans om doodgeschoten te worden stel ik echter gelijk met de welke een handelsreiziger in Europa heeft om met een trein te verongelukken en ik geloof dat Georg Hübner [zijn zwager, die spoorwegambtenaar was, JMM] nog meer kans heeft. Wat beri-beri aangaat. De bacillen schijnen geen vat te hebben op mensen die een flink glas wijn drinken en daar heb ik met mijn traktement van f 295 ’s maands en vrij wonen niet van plan ben om te potten, is er ook al weinig kans om door die lieve beestjes aangepakt te worden. ’t Is anders een ongelukkig ding, die ziekte en hoewel een Japansche doctor te Kotta-Radja de beri-beri bacille gevonden heeft is men, geloof ik nog niet veel verder. Nu zal professor Pekelharing in Utrecht misschien een oorlog tegen hen beginnen. Dat had al lang plaats moeten hebben.”

Marie van der Meer Mohr, met linksvoor de dochters Maria Elisabeth Christina en Marianna Ferdinanda en naast hem Marianne Ferdinanda Fraissinet, ca. 1900. Foto coll. auteur.

Nog geen anderhalf jaar later, op 14 april 1888, werd Marie overgeplaatst naar het Garnizoensbataljon van Atjeh en Onderhorigheden. Daar heeft hij het behoorlijk voor zijn kiezen gehad en aan zijn optreden heeft hij toen zijn Militaire Willems-orde te danken. Na zijn huwelijk in 1894 bleef hij even in die regio geplaatst, maar ook lag hij tijdelijk elders. Uiteindelijk wordt hij vanaf 1900 weer in Atjeh geplaatst.

Hij was er een geziene figuur en behoorde hij de *inner circle* van de generaal Van Heutsz. Op 7 november 1901 schrijft hij vanuit Kota Radja aan zijn vader “Ik sta “geschikt” en in den gunst Generaal v. Heutsz, en Kolonel v.d. Dussen, de Militaire Commandant, dus ben vrijwel zeker majoor te zullen worden, zolang ik hier blijf. Wanneer dat zal geschieden? Ik hoop begin 1903, maar dat kan mee en tegenvallen, dan zal ik wel vanzelf hiervandaan moeten.” Ook zijn vrouw “Jaan kan het goed met Van Heutsz vinden, ze staat danig bij hem in de pas. Soms word ik er jaloersch van, terwijl de meisjes, vooral Betty, de beste vriendinnetjes van zijn zoon Henri zijn. Jaan is op ’t moment druk bezig aan ’t maken van twee costuumpjes voor hen, daar er den 16de dezer maand gecostumeerd kinderbal ten gouvernements huize is, bij gelegenheid van Henri’s verjaardag. Betty wordt sterren-koningin, Jaantje page.”, zo schrijft Marie in dezelfde brief. In die tijd had net de cholera huisgehouden, waaraan Marie in die brief ook refereert. “Ik hoop dat deze brief het einde is van een angstigen tijd. Evenals in geheel Indië hadden we hier nog al eenige last van cholera. Dank zij de krachtige maatregelen nam het hier niet zo’n vaart als elders.” Ook laat zij zich nu weer lovend uit over Van Heutsz en noemt hij ook majoor Frits van Daalen, die niet lang daarna naar Atjeh zou komen: “Trouwens van Heutsz is niet voor halve maatregelen en mag en durft alles te doen. Hij is ontzettend autoritair maar in goeden zin. Die man moesten we hier nog een jaar of tien kunnen houden, dan zou Atjeh verbazend productief worden. Jammer dat hij na de Samalanga expeditie een knauw kreeg (typhus). Ik geloof dat hij de gevolgen daarvan nog niet te boven is. Hij zou een paar jaar naar Holland moeten en dan als Gouverneur Generaal terugkomen, dan zou hij nog ontzettend veel goed kunnen doen. Zijn aangewezen opvolger Majoor van Daalen is zoo mogelijk nog krachtiger of liever strenger, maar lang niet zoo eminent. Deze laatste scharrelt nu sedert een maand in Atjehesche binnenlanden met 240 marechausees, landen waar nog nooit

een Europeaan een voet zette. Gisteren kregen we de eerste berichten, tweemaal was hij slaags met den pretendent sultan, die evenwel een beetje “de Wetja” met ons speelt en nooit te vangen is. ’t Ware te wenschen dat we hem en Panglima Polem hadden. Dan zou de Atjehoorlog om zoo te zeggen uit zijn.”¹⁴

Dat het overigens in die dagen niet alleen om de oorlog ging, blijkt wel uit het volgende: “Verleden week hadden hier voor ’t eerst races plaats met bijbehorende feestelijkheden, volksspelen, kermis en een Calicobal waar wij ook gekostumeerd heengingen in een club van acht lui, voorstellende de acht groote mogendheden: Engeland, Frankrijk, Duitschland, Rusland, Oostenrijk, Italië, N. Amerika en Japan. Ik als John Bull en Jaan als Marianne, zie platen Groene Amsterdammer, Teekeningen van Braakensieck – ’t was nogal aardig.”¹⁵

Het gezin van Marie van der Meer Mohr met links naast zijn moeder de in 1900 geboren Johannes Hubertus, ca. 1903. Kabinetfoto, coll. auteur.

*Johannes Hubertus van der Meer Mohr, opschrift verso: Koeta Radja febr. 1903.
Kabinetfoto, fotograaf E. Nieuwenhuis. Foto coll. auteur.*

Toen generaal Van Heutsz in aanmerking kwam voor het hoge ambt van gouverneur-generaal van Nederlands-Indië deed de verantwoordelijke minister van Koloniën A.W.F. Idenburg een onderzoek naar hem. Idenburg waren hardnekkige roddels ter ore gekomen dat Van Heutsz een relatie zou hebben met ‘mevrouw v/d.M.M., zoals hij haar consequent aanduidde.’¹⁶ Dat het hier overduidelijk ging om Jaantje, de vrouw van kapitein Marie, was overduidelijk. Van Heutsz heeft in alle toonaarden ontkend dat hij een relatie had met Jaantje van der Meer Mohr-Fraissinet. “Dat hij met het echtpaar omging gaf hij toe. Hij vond hen ‘goede, oprechte kennissen [...] mensen die nooit meedoen aan de [...] chronique scandaleuze welke mij altijd zo hinderde.’”¹⁷ Uiteindelijk is Van Heutsz benoemd tot

gouverneur-generaal. Dat Jaantje overigens zeer veel bewondering voor hem had blijkt wel uit een ansicht met een foto van Van Heutsz, die zij op 13 augustus 1903 aan haar zus Helena Henriëtte en haar moeder heeft verstuurd, waarop zij rondom heeft geschreven: “En hier heb je de bewerker van dit alles! In 5 jaar tijd heeft hij ’t zoover gebracht terwijl de oorlog toen al 25 jaar aan de gang was. Een kranig uiterlijk nietwaar? Wij zijn trots op onzen gouverneur!”¹⁸ Als klap op de vuurpijl trof ik tussen de vele mooie foto’s een kabinetfoto van Van Heutsz, met als opschrift “Ter herinnering / 23-2-1903/ [getekend] JBvanHeutsz”.

*Joannes Benedictus van Heutz, met handgeschreven opdracht d.d. 23-2-1903.
Kabinetfoto, fotograaf E. Nieuwenhuis. Foto coll. auteur.*

Wat er op 23 februari 1903 is gebeurd waarom Van Heutsz zijn foto op die dag heeft gedateerd, is niet bekend. Uit de conduitestaat blijkt wel dat Marie dat jaar op 7 juli is bevorderd tot majoor. Twee jaar later, op 23 maart 1905 is hij plotseling overleden.¹⁹ Naast zijn Militaire Willems-orde waren hem ook tal van andere onderscheidingen ten deel gevallen als het 'Eeretekenen voor belangrijke krijgsbedrijven Atjeh 1893-1890 en 1896-1900, 1902, 1903 en 1904' en het 'korte tijd uit het openbare leven had terug getrokken onderscheidingsteeken voor langdurigen Nederlandsche dienst als officier'.²⁰ Marie was, overigens evenals Van Heutsz, lid van de Orde van Vrijmetselaren. In de zogenaamde Indische Zaal op de Koninklijke Militaire Academie (KMA) te Breda hangt een schilderij van de hand van prof. Nicolaas van der Waay, voorstellende *de Onderwerpingceremonie van de vorst van Atjeh in de woning van Generaal Van Heutsz*; hierop staat Marie links vooraan afgebeeld.

Na het overlijden van Marie zijn Jaan van der Meer Mohr-Fraissinet en de drie kinderen per s.s. "Koningin Wilhelmina" op 13 april 1905 vanuit Batavia vertrokken naar Nederland.²¹ Zij zijn vervolgens na aankomst in Nederland op 20 mei ingetrokken bij haar schoonvader in Dieren en hebben tot 1910 in die gemeente gewoond, om vervolgens naar Arnhem te vertrekken.²²

Dr. Johannes Hubertus van der Meer Mohr en zijn dochter Cornelia Maria 'Cor' van der Meer Mohr voor hun huis in Dieren, ca. 1906. Foto coll. auteur.

Zo is de cirkel Nederland – Nederlands-Indië – Nederland weer rond.

Uit bovenstaand relaas blijkt overigens ook maar weer eens hoe men soms jaren later anders tegen de geschiedenis en personen aankijkt dan tijdgenoten. Er zullen nu nog weinig mensen zijn die openlijk verklaren dat zij trots zijn op Van Heutsz!

Fragment-genealogieën:

VAN DER MEER MOHR

Dr. JOHANNES HUBERTUS VAN DER MEER MOHR, geb. Goes 13 febr. 1826, studie medicijnen Universiteit Utrecht, 1855 promotie ald.²³, huisarts te Doesburg, overl. Dieren 22 maart 1907, zn van mr. Johannes Carolus van der Meer Mohr en Maria Schaasberg, tr. Gorinchem 26 juli 1855 JENETTA ADRIANA BLOM, geb. Gorinchem 30 juli 1829, overl. Doesburg 22 dec. 1891, dr. van Mr. Gerardus Blom en Anna Maria Bell Pols²⁴.

Uit dit huwelijk:

1. JOHANNES CAROLUS VAN DER MEER MOHR, geb. Loenen aan de Vecht 11 mei 1856, hoofdinspecteur van politie te Rotterdam, overl. Doorn 16 nov. 1914, tr. 's-Gravenhage 7 sept. 1892 CHRISTINA JOHANNA MEYBOOM, geb. Middelburg 18 febr. 1851, overl. Zeist 26 dec. 1936, dr. van Adriana Jacoba Meyboom.²⁵
2. ANNA MARIA (MIES) VAN DER MEER MOHR, geb. Loenen aan de Vecht 7 okt. 1857, overl. Beekbergen 9 okt. 1935, tr. Doesburg 16 sept. 1886 JHR. KAREL WILLEM FEITH, geb. Arnhem 9 mei 1853, notaris en lid gemeenteraad van Apeldoorn, overl. Beekbergen 16 febr. 1923, zn. van mr. Frederik Feith en Jentien Kniphorst.²⁶
3. MARIE VAN DER MEER MOHR (volgt II).
4. GERARD VAN DER MEER MOHR, geb. Loenen aan de Vecht 18 febr. 1861, overl. ald. 7 dec. 1862.
5. CORNELIA MARIA (COR) VAN DER MEER MOHR, geb. Loenen aan de Vecht 28 sept. 1862, ongehuwd, overl. Amersfoort 24 jan. 1936.
6. JENETTA ADRIANA VAN DER MEER MOHR, geb. Loenen aan de Vecht 23 aug. 1864, overl. 's-Gravenhage 27 juni 1936, tr. Doesburg 9 juni 1886 JOHANN GEORG HÜBNER, geb. 's-Gravenhage 17 okt. 1851,

spoorwegambtenaar, overl. Utrecht 15 nov. 1911, zn. van Willem Daniël en Louisa Frederika Sardoor.

7. GERARD VAN DER MEER MOHR, geb. Loenen aan de Vecht 15 april 1866, vertrekt 5 aug. 1893 met het s.s. "Gede" als militair naar Nederlands-Indië, later ingeschreven als "particulier"²⁷, overl. Soekaboemi 8 juni 1905.

8. ELISABETH CHRISTINA (BETSY) VAN DER MEER MOHR, geb. Doesburg 6 dec. 1873, overl. Apeldoorn 23 september 1944, tr. Rheden 1 mei 1900 CORNELIS BOSMAN, geb. Alkmaar 29 april 1869, regiodirecteur Verze-keringsmaatschappij 'De Nederlanden van 1845', overl. Heemstede 16 september 1954, zn. van Cornelis Bosman en Geertje de Groot (huwelijk ontbonden door echtscheiding 1915).

II MARIE VAN DER MEER MOHR (RMWO 4), geb. Loenen aan de Vecht 9 juni 1859, majoor K.N.I.L.²⁸, overl. Kota Radja 23 maart 1905 tr. Doesburg 27 sept. 1894 MARIANNA FERDINANDA FRAISSINET, geb. Enschede 23 febr. 1873, overl. Wassenaar 7 febr. 1941, dr. van Mr. Anton Leopold Fraissinet en Maria Elisabeth Kayser; zij hertr. Haarlem 20 aug. 1920 Eduard Gustaaf Alexander Leonard Ter Haar, geb. Medemblik 15 juli 1863, luitenant-kolonel K.N.I.L., overl. Wassenaar 14 aug. 1929, zn. van Herman Guillaume Ter Haar en Catharina Schuitemaker en weduwnr. van Petronela Ernesta Schuitemaker.

Uit het eerste huwelijk:

1. MARIA ELISABETH CHRISTINA VAN DER MEER MOHR, geb. Doesburg 26 juni 1895, overl. Apeldoorn 17 febr. 1970, tr. 's-Gravenhage 18 juni 1920 DIRK HOLLANDER, geb. Batavia 8 sept. 1895, technisch ambtenaar Gemeentewerken, overl. Apeldoorn 18 jan. 1970, zn. van Dirk Hollander en Hortense Beatrix Melanie Schmidt.

2. MARIANNE FERDINANDA VAN DER MEER MOHR, geb. Soekaboemi 11 dec. 1896, overl. 's-Gravenhage 19 jan. 1989, tr. 1e 's-Gravenhage 16 april 1920 AREND LATENSTEIN, geb. Zaandam 25 juni 1889, boekhouder BPM, overl. 's-Gravenhage 15 jan. 1971, zn. van Jan Latenstein en Trijntje van Orden (huwelijk ontbonden door echtscheiding 27 okt. 1925), tr. 2e 's-Gravenhage 9 dec. 1936 WILLEM LATENSTEIN, geb. Zaandam 25 juni 1889, administrateur, overl. Wageningen 15 januari 1959, zn. van Jan Latenstein en Trijntje van Orden, weduwnr. van Mary Anna Wilhelmina de Neijs.

3. JOHANNES HUBERTUS VAN DER MEER MOHR (volgt III)

III JOHANNES HUBERTUS VAN DER MEER MOHR geb. Kota Radja 12 juni 1900, 1917 Koninklijke Militaire Academie te Breda, 1923 naar Nederlands-Indië als tweede luitenant, eindrang luitenant-kolonel K.N.I.L.²⁹, vervolgens hoofdcommies ministerie van Binnenlandse Zaken, overl. 's-Gravenhage 7 november 1969, tr. 1e Heemstede 20 dec. 1923 CATHARINA TER HAAR, geb. Meester Cornelis 14 nov. 1895, overl. Bulawayo (Zimbabwe) (huwelijk ontbonden door echtscheiding 12 nov. 1947).

Uit dit huwelijk:

1. PETRONELLA ERNESTA VAN DER MEER MOHR, geb. Banjoe Biroe 3 aug. 1924, overl. Malang 1934.
2. JOHANNES HUBERTUS VAN DER MEER MOHR (volgt IV).

tr. 2e 's-Gravenhage 31 jan. 1948 LUCIA ANNA HOFKAMP, geb. Fort de Kock 14 nov. 1905, dr. van Arnold Hendrik Hofkamp en Margaretha Henriette van Baar van Slangenburgh (huwelijk ontbonden door echtscheiding 4 februari 1955)

tr. 3e 's-Gravenhage 7 juni 1955 DIGNA JACOB A MYER, geb. Grenoble (Frankrijk) 5 dec. 1911, overl. 's-Gravenhage 27 april 2012, dr. van Hubertus Karel Myer en Maria Louise Pierret van Kerkem.

IV JOHANNES HUBERTUS VAN DER MEER MOHR, geb. Malang 20 jan. 1928, overl. Pietermaritzburg (Zuid-Afrika) 13 juni 1991, tr. Rhodesië MAVIS MARY BINNEY, geb. Groelo (Rhodesië) 16 juli 1924.³⁰

Uit dit huwelijk:

1. ELLENORA (ELLY-MAY) VAN DER MEER MOHR, geb. Bulawayo (Rhodesië) 3 mei 1967.³¹

FRAISSINET

Mr. ANTON LEOPOLD FRAISSINET, geb. Amsterdam 3 okt. 1825, zn van Jacques Henri Fraissinet en Helena Henriëtte Meyer, 1860 griffier kantongerecht Enschede, 1875-77 kantonrechter Stad Delden, overl. Arnhem 28 juli 1892 (woonachtig te Doesburg³²), tr. Enschede 6 okt. 1864 MARIA ELISABETH KAIJSER³³, geb. Enschede 21 okt. 1831, overl. Enschede 23 febr. 1914, dr van Conrad Carel Kaijser, fabrikant, en Rebecca Catherina Warnaars (zie ook bij Kaijser).

Uit dit huwelijk:

1. HENRI LEONARD FRAISSINET, geb. Enschede 16 juli 1865, overl. Enschede 18 juli 1865.
2. HELENA HENRIËTTE (JET) FRAISSINET, geb. Enschede 13 sept. 1867, zonder beroep en ongehuwd, overl. Apeldoorn 10 okt. 1943.
3. HENRI CONRAD CAREL (COEN) FRAISSINET, geb. Lonneken 28 april 1868, administrateur en later commissaris suikerfabriek Bodjong, afd. Poerbolingo, overl. Heemstede 25 aug. 1925, tr.; Krian ten huize van Pieter Loth van Bueren³⁴ 28 dec. 1895 PHILIPPINA FRANZINA DEIBERT, geb. Kepaliang 15 juni 1873, overl. 's-Gravenhage 7 okt. 1964, dr van Johan Hendrik Deibert, ambtenaar Binnenlands Bestuur, en Aleida Evertharda van Delden. Uit dit huwelijk nageslacht.
4. HENRIËTTE LEONARDINE (LEEN) FRAISSINET, geb. Enschede 28 nov. 1869, overl. Apeldoorn 27 sept. 1944, tr. Doesburg 8 sept. 1892 mr. ARIAAN PAETS TOT GANSOYEN. (zie verder bij Paets)
5. MARIANNA FERDINANDA (JAANTJE) FRAISSINET, geb. Enschede 23 febr. 1873, tr. Doesburg 27 sept. 1894 MARIE VAN DER MEER MOHR, zie verder bij Van der Meer Mohr.

PAETS TOT GANSOYEN

Mr. ADRIAAN PAETS TOT GANSOYEN³⁵, geb. Woerden 15 juni 1868, landsadvocaat te Soerabaja, overl. Soerabaja door zelfdoding 12 nov. 1913, zn. van Pieter Johannis Paets, heer van Gansoyen, en Henriette Alexandrine Adelaide Elias, tr. Doesburg 8 sept. 1892 HENRIETTE LEONARDINE FRAISSINET, huwelijk ontbonden door echtscheiding 6 okt. 1911.

Hij hertr. Nijmegen 12 juni 1912 MARIA CATHARINA KAIJSER, geb. Nijmegen 12 nov. 1877, overl. 's-Gravenhage 27 maart 1925, dr. van Jan Willem Kaijser (jongere broer van M.E. Fraissinet-Kaijser) en Pietje Zuyderhout, gescheiden echtgenote van Jacob Hendrick Lieftrinck (geb. Leiden 18 nov. 1862, Raad van Indië, overl. 's-Gravenhage 17 april 1927, zn. van Theodorus Johannes Frans Adam Lieftrinck en Ida Rovers)

Uit het eerste huwelijk vier kinderen:

1. PIETER JOHANNES PAETS, geb. Soerabaja 14 sept. 1893, 1913 student geneeskunde te Leiden³⁶ overl. 's-Gravenhage 25 april 1977, tr. 's-Gravenhage 8 febr. 1921 MARIA BROICH, geb. Bonn 16 febr. 1893, overl. ?, dr. van Michael Broich en Sibilla Kehr. waaruit nageslacht.
2. CONRAD THEODOOR PAETS, geb. Soerabaja 5 maart 1895, kunstschilder, overl. Ede 9 april 1987, tr. Amsterdam 8 juli 1920 MARIA HANNA VAN ZUTPHEN, geb. Amsterdam 17 juli 1900, overl. Hilversum 31 okt. 1969, dr. van Johannes Theodorus van Zutphen en Alida Kassenaar.
3. MARIA ELISABETH PAETS, geb. Soerabaja 28 maart 1896, overl. Apeldoorn 20 dec. 1985, tr. 's-Gravenhage 2 mei 1916 Jhr. FREDERIK FEITH³⁷, geb. Beekbergen 6 juli 1888, elektrotechnisch ingenieur, overl. Oosterbeek 8 nov. 1938, zn. van Jhr. Karel Willem Feith en Anna Maria van der Meer Mohr (zie bij Van der Meer Mohr). Uit dit huwelijk één dochter.
4. HENRIETTE LEONARDINE ADELAÏDE PAETS, geb. Soerabaja 4 november 1906, overl.?

*Uit het eerste huwelijk van zijn tweede vrouw twee kinderen, die kennelijk door Paets in zijn gezin zijn opgenomen:*³⁸

1. JAN WILLEM LIEFRINCK, geb. Soerabaja 8 maart 1901, overl. ?.

2. IDA LIEFRINCK, geb. Soerabaja 8 maart 1903, overl. onbekend, tr. 's-Gravenhage 5 mei 1928 MAURICE DENNET RUTLEY, onderdirecteur van een petroleummaatschappij, zn. van Dennet Rutley en Grace Greenshields Calvins.

KAIJSER

CONRAD CAREL KAIJSER, geb. 3 december, ged. Enschede 5 dec. 1798, eerst fabrikant, later gemeente-ontvanger te Enschede 1849-1872, overl. Enschede 21 aug. 1872, zn. van Arnold Kaijser en Maria Elizabeth Diederich, tr. Enschede 15 dec. 1825 REBECCA CATHERINA WARNAARS, geb. Enschede 10 okt. 1806, overl. ald. 16 dec. 1859, dr. van Anthony Warnars en Catharina Bavink.

Uit dit huwelijk 10 kinderen o.a.:

1. CATHARINA KAIJSER, geb. Enschede 26 sept. 1826, ov. Driebergen 14 aug. 1876, tr. Enschede 9 juli 1852 WILLEM PHILIP CAREL PENNINK, geb. Enschede 31 maart 1823, burgemeester van Lonneker 1850-59, overl. Enschede 22 febr. 1859, zn. van Henri Charles en Susanna Christina Greve.
2. MARIA ELISABETH KAIJSER, zie bij Fraissinet.
3. JAN WILLEM KAIJSER, geb. Enschede 14 aug. 1835, kapitein ter koopvaardij, later concessionaris der Nijmeegsche Telefoon, overl. Nijmegen 2 jan. 1896, tr. 1e Enschede 4 maart 1870 ALIDA LOUISA FISCHER, geb. Amsterdam 13 jan. 1852, overl. Batavia in mei 1874, dr. van Georg Conrad Fischer en Wüpke Jacoba de Vries; tr. 2e Weltevreden 26 juli 1875 PIETJE ZUYDERHOUDT, geb. Amsterdam 7 febr. 1855, overl. 's-Gravenhage 9 maart 1919³⁶, dr. van Pieter Karel Zuyderhoudt en Marretje Gerrit Rotgans.

Uit dit huwelijk o.a.

MARIA CATHARINA KAIJSER, geb. Nijmegen 12 nov. 1877, ov. 's-Gravenhage 27 maart 1925, tr. 1e Nijmegen 16 febr. 1898 JACOB HENDRIK LIEFRINCK, geb. Leiden 18 nov. 1862, Raad van Indië, overl. 's-Gravenhage 17 april 1927, zn. van Theodorus Johannes Frans Adam Liefrinck en Ida Rovers; tr. 2e Nijmegen 12 juni 1912 mr. ADRIAAN PAETS. Zie verder bij Paets.

NOTEN

- 1 Achterop deze kabinetfoto heeft iemand van de volgende generatie de namen van de geportretteerden opgeschreven, t.w. A. Paets, tante Jet, tante Leen. E(?) Penninck. Bij Penninck is het niet goed leesbaar wat de voorletter is. Mogelijk betreft het hier een neef Penninck betreft, maar welke?
- 2 Zie voor deze tak van mijn familie: G.J. van der Meer Mohr, 'Genealogie van de Haags, Zeeuws, Indische familie Van der Meer Mohr.' In *De Indische Navorscher*, 19 (2006), nr. 4, m.n. p. 159-160.
- 3 Bevolkingsregister Archief Zutphen, arch.nr. 308, inv.nr. 021 blad 2599.
- 4 J. de Bes, *Duco. Genealogie van Johannes Moor (1723-1770), stamvader van de familie Van der Meer Mohr*. Rheden 2019 (eigen uitgave), p. 54-57. De Bes publiceert hier de gegevens van Rijzicht, die mij niet bekend waren. Tevens citeert hij 'De Vechtkroniek', tijdschrift Historische Kring Loenen, nr. 37, mei 2012, waarin dit buiten wordt beschreven en tevens een karakterschets van J.H. van der Meer Mohr wordt gegeven: "Behalve dat Van der Meer Mohr intellectueel nogal wat in zijn mars had, was hij ook op maatschappelijk gebied zeer actief waarbij hij er voor die tijd zeer progressieve ideeën op na hield. Hij was vegetariër, antimilitarist en ondersteunde onder andere de door Frederik van Eeden gestichte socialistische tuinbouwcommune Walden. Hij nam ook deel aan het culturele leven in Loenen, zo was hij actief lid van het leesgezelschap "Tot Nut en Vermaak"."
- 5 J.W. van Petersen, *Van Zoete Wijn en Bittere Geneeskunde. Zes eeuwen gezondheidszorg in de Liemers en Doesburg*. Zutphen 1989, p. 61.
- 6 Uittreksel uit de registers der Militaire Willemsorde 4de klasse, registerno. 4555.
- 7 *De Indische Mercuur* nr. 38, 1892.
- 8 Resp. Javabode d.d. 28 juni 1894 en Soerabaijasch Nieuwsblad d.d. 7 maart 1895.
- 9 KITLV shelfmark 2955 en 2959,
- 10 Acte rechtbank Zutphen d.d. 6 oktober 1911.
- 11 *De Indische Mercuur*, nr. 26, 1909, vertrek 27 mei 1909 per s.s. "Kawi" van Batavia naar Marseille, vervolgens 20 juni van Marseille naar Rotterdam.
- 12 *De Expres*, 15-078-1912, eerste blad, voorpagina.
- 13 Françoise Jacoba Daendels, geb. Semarang 8 okt. 1871, overl. Aerdenhout 'Huis Westerduin', 23 april 1950, dr. van Egbert Anthony, kapt. O.I.L. en Jacoba Roberta Tulleken, tr. Doesburg 6 nov. 1902 Cornelis George Vattier Kraane, geb. Harderwijk 24 sept. 1864, directeur N.V. Vriezenveen, overl. Aerdenhout 17 juli 1954, zn. van George en Johanna Brouwer.

- Florentine Henriette de Bruyn Tengbergen, geb. Doesburg 3 april 1871, overl. ald. 1 maart 1901, dr. van Pieter Franco, rijksontvanger Wehl;, gemeenteontvanger er wethouder te Doesburg, en Angelica Rietveld. Bij het huwelijk van A. Paets en H.L. Fraissinet was hij de ambtenaar van de burgerlijke stand!
- 14 Zie voor Frits van Daalen: Vilan van de Loo, *Het militaire leven van Frits van Daalen. De Atjeh generaal*. Amsterdam 2024. Zij noemt Marie van der Meer Mohr samen met Van Heutsz, Van Daalen en De Lannoy op p. 103 als ‘de nieuwe generatie’.
- 15 Brief van Marie aan zijn vader d.d. 7 november 1901; poststempel 14-11-1901, ontvangen in Dieren 12-12-1901.
- 16 Van de Loo, *Uit naam van de majesteit. Het leven van J.B. van Heutsz 1851-1924*. Amsterdam 2020, p. 161.
- 17 Van de Loo, op.cit.p. 162.
- 18 Beiden verbleven op dat moment in no. 55 Hotel Rosette te Spa, België. Ansicht in collectie auteur.
- 19 Aldus berichtte het Bataviaasch Nieuwsblad d.d. 24-3-1905.
- 20 NL-HaNa, Stamboeken officieren, toegangsnummer 2.13.04, inventarisnummer 631, Stamboek M. van der Meer Mohr, folionummer 0034.
- 21 De Indische Mercur, nr. 20 1905.
- 22 Schr. Med. W.J. Meijerink, gemeente-archivaris Rheden d.d. 18 juli 1996.
- 23 Inschrijving als student 14-8-1846; promotieonderwerp: Casus Morborum Cerebri; zie Album Stud.Ac.Ren.Tr.p.355, 403.
- 24 NP 1914, p.28.
- 25 Na het overlijden van haar man woont zij o.a. in Zeist, Middelburg, Den Haag, en vervolgens weer in Middelburg; daar wordt zij 22 juli 1935 uitgeschreven, vertrekkende naar Zeist (bron: Zeeuws Archief, bevolkingsregister Middelburg 1900-1937, deel 42, blad 48).
- 26 NA 1992, pp. 389, 390.
- 27 Zie: Adresboek van Nederlandsch- Indië 1903.
- 28 RMWO bij KB d.d. 14-4-1891, nr. 37. Zie ook: G.C.E. Köffler, *De Militaire Willemsorde 1815-1940*; Den Haag 1940, p.231. Zie verder: NL-HaNa Stamboek Nederlandsche Officiëren, inv.nrs. 2.13.07 nr. 407, p. 116, en 631 no.24.
- 29 Zie: NL-HaNa Stamboek Nederlandsche Officiëren, inv. 2.13.07 No. 687, p. 102. J.H.v.d.MM was evenals zijn vader lid van de Orde van Vrijmetselaren.

- 30 Na de onafhankelijkheid van Zimbabwe heeft het gezin zich in Zuid-Afrika gevestigd. Sindsdien heb ik geen contact meer met hen gehad.
- 31 Huidige verblijfplaats onbekend; corr. Ambassade Zuid-Afrika d.d. 18 juni 2004 niet woonachtig in Z.A.
- 32 Het gezin Fraissinet heeft zich in 1884 in Doesburg gevestigd, komend uit Delden. Bron: Gelders Archief, Bevolkingsregister, inv.nr. 021, archief 308 blad 2599.
- 33 Zie NP.18 (1928), p. 91, 92.
- 34 Op een huwelijksannonce in het archief van het Centraal Bureau voor Genealogie (Familiédossier Fraissinet) staat dat het huwelijk plaatsvindt ten huize van de heer P.L. van Bueren. Pieter Loth van Bueren was gehuwd met Margaretha Petronella Deibert, de jongste zus van Philippina. (Familiédossier Deibert, archief C.B.G.).
- 35 Zie voor de genealogie Paets: NP 7 (1916), p. 291-294, m.n. p. 294.
- 36 Album Studiosorum Academiae Lugduno-Batavae MDCCCLXXV-MCMXXV, Leiden 1925, p. 244.
- 37 Zie: NA 82 (1992), p. 390.
- 38 In het bevolkingsregister Den Haag, Haags Gemeentearchief archiefnr. 0354-01, nr. 1334, wordt vermeld dat deze twee kinderen met de (stief-)ouders in Den Haag waren (kennelijk met verlof).

*Trouwfoto van Marie van der Meer Mohr en Marianne Ferdinanda Fraissinet,
27 september 1894. Kabinetfoto, fotograaf K. Karsen jr., Doesburg. Foto coll. auteur.*